

SLOVENSKI NAROD.

Knjaja vsak dan zvečer, izmislj nedelje in praznike, ter velja po pošti prejetan za avstro-ogrsko deželo za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vsa leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vplačljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne peti-vrate po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izločijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Politične razmere na Kranjskem.

»Neues Wr. Tagblatt«, ki velja kot glasilo nemških liberalnih veleposestnikov, je pod gorenjim naslovom priobčil članek, v katerem je podana jasna slika sedanjih naših razmer, iz katerega pa smo izvedeli tudi nekaj velezanimivih detajlov, ki nam doslej niso bili znani. Kar daje izvajanjem rečenega lista poseben pomen, je to, da ga je skrpal neki poslanec, brez dvoma jeden izmed kranjskih veleposestniških poslancev.

Pisatelj pojasnjuje najprej razmerje med naprednimi in klerikalnimi poslanci v deželni zboru kranjskem do l. 1895. Vzlic boju v časopisu so bili poslanci obeh strank združeni v jednom klubu. Volitve l. 1895. so prinesle ločitev. »Veleposestniki« — piše članek poslanec — »so hoteli varovati svoje popolno neodvisnost in zategadelj niso sprejeli ponudbe klerikalcev (glede zveze z njimi), ki jim je bila stavljena pod patronanco deželnega predsednika.«

Tu imamo torej oficialno pripoznanje veleposestnikov, da so jim klerikalci ponujali zvezo in da je pri tem kumoval deželni predsednik baron Hein — kar so klerikalci vedno tajili in zadnjič barona Heina celo obdolžili, da je on ustvaril zvezo naprednih poslancev z veleposestniki!!

Pozneje — nadaljuje članek — so se veleposestniki porazumeli z napredno stranko v toliko, da je bil iz cele zbornice voljen v deželni odbor napreden poslanec, deželni odbor pa je poslal v deželni šolski svet jednega slovenskega in jednega nemškega naprednjaka in da se je dogovorilo, dovoljevati slovenskemu in nemškemu gledališču še dalje jednako podporo, ker so bili klerikalci pri volitvi boj proti obema gledališčema zapisali na svojo zastavo.

Zdaj — pravi članek-poslanec — so klerikalci premenili svojo taktiko. Mislilo

se je, da ima zveza namen, klerikalce majorizirati in te misli niso opustili, dasi so videli, da postopajo veleposestniki popolnoma samostalno in v gospodarskih zadevah dostikrat s klerikalci glasujejo. S sumničanjem, da so liberalci narodne zahteve Nemcem prodali, so skušali zvezo izpodkopati in so končno dosegli, da je bila z njimi sklenjena neka sprava, ki je pa kmalu razpadla.

V obče je deželni zbor mirno zboroval. Ker so imeli zmerni elementi večino, je bilo vodstvo klerikalne stranke v rokah koncilantnih konservativcev, kakor Kluna, dr. Papeža in Povšeta. Vojna se je vodila največ v časopisju.

Toda posamezen človek je provzročil uprav neverjetno spremembo v klerikalni stranki sami. Ta mož je dr. Šusteršič. S pomočjo škofa dr. Missie, ki ga je smatral za dobrega eksekutorja svojih načrtov, je hotel narediti hitro politično kariero in menil to z brezobzirnim postopanjem najhitreje doseči. Škof Jeglič absolutno ni v stanu, voditi klerikalno stranko izven kulis tako, kakor je to znal Missia, ampak se je dal voditi po dr. Šusteršiču. Ta se je zdaj lotil dela, izviti starokonservativnim poslancem vodstvo stranke iz rok. Povše mu je moral prepustiti jedno mesto za drugim. Šusteršič je mislil, da z nasilnimi napadi napredno stranko v kratkem uniči in da dobe klerikalci pod njegovim vodstvom večino v deželni zboru. Pri novih volitvah l. 1901 je odstranil vse, ki se niso hoteli pokoriti njegovemu vodstvu in pustil voliti svoja dva koncipienta. Da bi nasprotnikom gospodarski škodoval, ustanovil je po celi deželi njegovim interesom služecho organizacijo, slabo po Raifeisenovem uzoru urejene posojilnice in konsume. Slednji so bili ustanovljeni zlasti v krajih, kjer so liberalni trgovci in v namen, da se ti uničijo. Tudi je skušal polastiti se kmetijske družbe, ki se nič ne peča s politiko, kateri je Povše podpredsednik in v katere odboru so pripadniki obeh strank.

Ko se mu je to ponesrečilo, je s svojo »Gospodarsko zvezo« začel tiste konkurenčne manevre, iz katerih se je končno izcimila znana žlindra-afeta. Učakal je hud moraličen poraz, ki ga je pred vsem spravil ob upanje, izpodrinuti starokonservativnega deželnega glavarja Detelo in zavzeti njegovo mesto. Da izravna svoje poraze, je začel še brezobzirnejše postopati. »Kdor ni z mano, je proti meni«, je bilo njegovo geslo in vse je napadal, kar ga ni podpiralo. Pred državnozbornskimi volitvami je bil dr. pl. Körberju obljubil, da mu da na razpolaganje klub 30 poslancev, če ga bo vlada podpirala pri volitvah. V zadnjem zasedanju državnega zbora je pa konsekvntno glasoval proti vladi, ker je mnenja, da vlada ni dovolj zanj storila.

Uvidevši, da veleposestniki v deželni zboru nečejo z njim liberalne Slovence ob zid pritiskati, jih je najhuje napadel. Hotel je s tistimi prizori doseči, da bi vlada razpustila deželni zbor, a na predlog deželnega predsednika se to ni zgodilo. Ze med volitvami je izdal parolo, da mora njegova stranka dobiti večino, bodisi sama ali s pomočjo veleposestnikov, sicer gre deželni zbor v franže«. Zaradi tega je tudi iskal vzroke za obstrukcijo.

Zunaj Kranjske se pač ne bo razumelo, kako more mož tako skromne nadarjenosti samo z brezobzirnostjo zadobiti tak vpliv na celo stranko, kako je bilo mogoče, tako konservativno stranko, kakršna je bila slovenska klerikalna stranka, premeniti v radikalnodemokratsko in puntarsko. Uzrok temu je, da vlada dr. Šusteršič škofa. Škof je izvršilni organ Šusteršičeve volje. Iz ljubljanske škofije se ukazuje duhovnikom po celi deželi, da morajo biti Šusteršiču pokorni in da morajo njegovo postopanje odobravati. Duhovščina pa ima v 8 ali 10 kmetijskih okrajih, ki volijo 16 poslancev, volitve popolnoma v rokah. Vsi

poslanci klerikalne stranke so morali podpisati reverz, da pristopijo h klerikalnemu klubu in da se takoj odpovedo mandatu, če bi iz kluba izstopili. V tem slučaju bi seveda nobeden več ne bil voljen. V klubu majorizira dr. Šusteršič s svojima koncipientoma vse. Zmernejši elementi se ne upajo nastopiti in pripadajo večinoma kmetškemu stanu. Da, strah za mandat in odvisnost gre tako daleč, da je jeden klerikalcev, o katerem se je pohvalno omenjalo, da ni razgrajal, obelodanil izjavo, da je tudi on razgrajal!

Prememba teh za itak revno deželo pogubnih razmer se ne zgodi, dokler se bo škof držal dosedanje taktike, Šusteršič pa potom škofa vladal duhovščino in potom te kmetško ljudstvo.

Tako piše članek-poslanec v rečenem dunajskem listu. Da je pisal resnico, to ve na Kranjskem vsakdo. Posebno zanimivo pa je to, da se je Šusteršič hotel vladi prodati, če ga pri volitvah podpira.

V Ljubljani, 28. julija.

Položaj na Srbskem.

Na Srbskem imajo zopet ministrsko krizo. Ministrstvo Vujića je odstopilo, ker je vladni kandidat za predsedstvo skupščine, Popović propadel ter je bil izvoljen opozicionalec. Kralj pa Vujićeve demisije bajne sprejme ter je gotovo, da bode skupščina novo posojilo v Parizu odobrila ter sklenila trgovinsko konvencijo s Turčijo. Tudi Popović bo izvoljen predsednikom, ker misli bajne izvoljeni Stanojević odstopiti. Tako se s kompromisom nova kriza v kratkem zopet odpravi. Najbolj se zanimajo sedaj na Srbskem za bodoče potovanje kralja in kraljice na Rusko. Splošno se misli, da se zgodi to že v kratkem, vendar ne pred jesenjo, ker je carica v drugem stanu. V avgustu bo carica rodila ter potem prebivala na Krimu, kamor pojde tudi srbski par. Spočetka oktobra bosta v Livadiji sprejeta. Vujić ju bode spremljal, sicer pa potovanje srb-

LISTEK.

Kraljevica.

Črtica. Spisal dr. A. Kokalj.

S srčnim »hvala Bogu« zapusti človek pekoča tla z madjarsko talmi-mogočnostjo obilzane Reke ter sede na mali, a zelo praktični parobrod ogrsko-hrvatske parobrodne delniške družbe, ki nosi ponosno ime »Hrvat« in ki vozi vsako popoldne do Urinja, Kraljevice in Bakara.

Mešano družbo najdeš tu in tvoje uho sliši razne jezike širne naše Avstrije, ponajveč seveda blaglasno hrvaščino in poznani dialekt — »beamterja« iz Zagreba.

Razgled s krova na obrežje je naravnost nebeški, kajti tvoje oko občuduje na jedni strani v gosto zelenje zakrite vile opatijske, krasno Volosko in sosedno Lovrano; na drugi strani te pa miče in vabi pogled na krasno hrvatsko Primorje z njegovimi slikovitimi premenami — okrog tebe je pa sinje jadransko morje v vsem svojem veličanstvu.

Vse ti je novo in tvoje oko ti ima vedno nov užitek, ker se ti scenerija vsaki čas menja.

Čas vožnje — jedna ura — ti poteče

prehitro in že si v Kraljevici, malem mestecu ob obalah hrvatskega Kvarnerja.

Mičen za oko je pogled na Kraljevo raztreseno v večjih in manjših skupinah po obrežju in brdih.

Predvsem ugledaš ponosni grad še bolj ponosnih nekdanjih hrvatskih plemenitašev Frankopanov, ki so svoje dni igrali v hrvatski zgodovini veliko ulogo.

Dolgo časa je služil ta ponosni grad kot mornarska in tudi kot zasebna bolnica; rabili so ga pa do leta 1883. tudi za nastanjenje šolskih prostorov.

V tem času je bil ta ponosni pomnik mogočnih časov prava »res derelicta«, ker se je od poklicanih in nepoklicanih ljudi odnašalo iz njega vse, kar se je moglo odnesti ali ukrasti in z njegovim mozaikom se ponaša per nefas marsikatera skromna hiša v Bakarju, a tudi Pulj je postal marsičesa deležen na isti način.

Leta 1883. je nakupil ta zgodovinski grad red očetov jezuitov za borih 4000 gl. ter se tam ugneznil.

Jezuiti so grad popolnoma prenovili, napravili še jedno nadstropje ter začeli potem grad uporabljati v svoje učne namene.

Učilnica sama pripada k italijanski provinciji in so vsi patri razun jednega

Hrvata, jednega Bolgara in jednega Francoza samo sinovi sosedne Italije.

V notranjosti napravi danes grad popolnoma utis kake vojašnice ali kaznilnice in naravoslovski kabinet, katerega se je pokazalo z nekakim ponosom, je pa tak, kot na naših srednjih šolah, če ne slabši.

Na vprašanje nekega hrvatskega profesorja, zakaj so sami laški jezuiti v gradu, je odgovoril vodnik-jezuit, da Hrvatje ne volijo jezuitov, kar smo seveda v interesu hrvatskega naroda z veseljem vzeli na znanje ter se potem zelo neprijetno v svojem pričakovanju razočarani in dražeči pri tem dva dunajska Lueger-antisemita, podali takoj v morsko kopel, da izgubimo in spravimo raz se — črno barvo.

Malo oddaljen od frankopanskega gradu pa te pozdravlja ponosni grad nekdanj nič manj mogočnih Zrinjskih — danes rabljen za župnišče, orožništvo in zasebna stanovanja, deloma je pa še celo prazen in o nekdanji mogočnosti ni več duha ne sluha.

Zgradom v zvezi je tudi cerkev sv. Nikole, v kateri se že dolgo več ne čuje tuje latinske besede, temveč se časti Boga le zgolj s slovanskim bogoslužjem iskreno ter verno in bi bilo le želeto, da bi prišli naši latinizatorji in ceciljanci tu sem gledat, se učiti in — spokorit!

Ko se izkrciš s parnika, dirne te čudno, da te obsujejo radi prtljage same ženske s črnimi robci ter ti nudijo svojo pomoč — toda naravna prikazen, ker so možki po večini s trebuhom za kruhom kot mornarji na morju, ki tirja vsak dan svoje žrtve!

Žalovanje je pa tu strogo in dolgotrajno; za očetom, materjo in možem se žaluje po cela tri leta, za bratom pa po dve leti itd., tako da se žalovanje skoro nikdar ne preneha, ker je Bog Neptun nezprosen gospod, nenasiljiv kralj morja, čegar žrtvenik ne sme biti nikdar prazen in žrtve so — živi ljudje, očetje, možje in sinovi!

Kraljevica sama je prav čedno mesto, s snažnimi hišicami, lepimi ulicami in prav prijaznimi prebivalci; sence je danes res še malo, a se je v novjšem času storilo v tem pogledu še prav mnogo.

Glavni del prijaznega mesteca leži celih 18 metrov nad morjem; mesto ima sedaj okroglo 1400 duš, župnija pa 2200.

Mesto ima seveda svoj takozvani »mestni sud«, poštni in brzojavni urad, telefon, pomorsko postajo, lekarno, domačega zdravnika (g. dr. Kosića), ki se v sanitarnem oziru odlikuje s posebno brižnostjo, v novjšem času tudi svojega mesarja in brivca itd. (Konec pril.)

skega para ne bo tako sijajno, oficialno, nego bolj privatnega značaja. Tudi na Dunaj mislita priti Aleksander in Draga, ker želita, da se vse zapreke prijateljskega razmerja z Avstrijo odstranijo. Prej kot kralj pa pride v Avstrijo Vujić, ki spremi svojo soprogo v Opatijo ter pojde potem na Dunaj. Srbija hoče, da ostane na Balkanu vse kakor je, zato sklene s Turčijo iznova trgovinsko pogodbo ter hoče podpirati balkansko politiko Avstro-Ogrske in Rusije. Tako poročajo iz Belega-grada dunajski »N. Fr. Presse«.

Macedonsko vprašanje.

Prvi predsednik macedonskega odbora, Boris Sarafov je dospel v Sredec, da odpotuje v Varno, kjer se bo 10. avgusta vršil macedonski kongres. Sarafov bo izvoljen delegatom poleg Kovčova in Radova, ki so glavni agitatorji za vstajo v Macedoniji, kjer je položaj že jako kritičen. Srbi podpirajo bajte Turke proti Grkom in Macedoncem ter naznanijo vsakogar, kdor ne priznava Firmilijana metropolitom. Da bi hotela Turčija res izvršiti obljubljene reforme, ne verjame nihče. Rusija in naša država bi morali Turčijo prisiliti k temu s par regimenti. Turška vlada stika za orožjem in zapira Bolgare. Več jih je že obsodila k smrti ter so bili obglavljeni. Preiskave se vrše neprestano. Razburjenje je splošno veliko.

Italijanska zunanja politika.

Poleg eskadre v Tripolitanijski je poslala Italija še drugo v Albanijo. V obče se smatra to le kot demonstracija, da ima Italija v Sredozemskem in Adrijskem morju svoje stare pravice, a govori in piše se tudi, da namerava Italija v kratkem okupirati Tripolitanijsko in Albanijo. »Gazzetta del Popolo« je prinesla pogovor z nekim aktivnim italijanskim ministrom, ki je dejal, da Italija sedaj še ne namerava poslati ekspedicije v Tripolitanijsko, ker hoče imeti še 10—15 let mirnega razvoja doma, če pa bo treba, bo Tripolitanijsko okupirala, da je ne prehitijo druga država. V rimskih vojaških krogih pa se govori neprestano o italijanski ekspediciji v Tripolitanijsko, ki se izvrši prav v kratkem. »Information« poročajo iz Rima, da se je zunanja politika Italije odpovedala misli, osvojiti Trst in Trident, da pa sega na Balkan in v Severno Afriko. Mladi kralj italijanski je jako agilen in Prinetti ga v zunanji politiki odločno podpira. Glede Tripolitanijske Italija ne misli več čakati, ker je sedaj bajte najugodnejši čas, ko je Italija v dobrem razmerju s Francijo, Rusijo in z zaveznicima državama v trozvezi.

Najnovejše politične vesti.

Deželni zbori sovečinoma zaključeni. V soboto so se med drugimi tudi zaključili štajerski, dalmatinski in nižnjavstrijski deželni zbor. Zadnji bo menda češki deželni zbor, ki se zaključi jutri ali pa v sredo. — Pri izgnanju šolskih sester na Francoskem se ponavljajo čimdalje hujše demonstracije. V Mouveauxu je prišlo v soboto pri taki priliki do pretepa. Komisar, orožnik in deset demonstrantov je ranjenih. — Italijansko-švicarski razpor se prihodnjo sredoporavna. Posredovala je Nemčija. — Bivši japonski ministrski predsednik Matsukata je prišel v Peterburg. — Italijanski kralj pride v Berolin zadnje dni meseca avgusta. — Potovanje nemškega cesarja v Poznanj bo imelo izključno le vojaški značaj ter si je cesar vse druge sprejeme prepovedal. — Srbska ministrska kriza. Ker so radikalci in naprednjaki sklenili nekako koalicijo v prilogi vladi, tako, da sme ta računati v skupščini na 84 svojih glasov med 130 člani skupščine. vsled tega se pričakuje, da se bo Stanojević odpovedal predsedništvu skupščine, s čimur bo kriza v ministrstvu rešena. — Angleška kolonijaska konferenca. Kolonijaski ministri so odklonili angleško namero, naj bi kolonije dajale v državno obrambo vojaštvo. — Bolgarska — kraljevina? Zopet se je raznesla vest, da postane Bolgarska kraljevina, a kraljevski naslov počije knezu Ferdinandu sam sultan o svojem godu. Istočasno dobi tudi Bolgarska senat. Ker pa se je bati nevolje bolgarskih Turkov, proglasi se za ta čas obsedno stanje.

Rimski klerikalizem

In še to in ono.

VI.

Žal nam je, da se vsled praktičnega namena, ki ga ima pričujoči spis, ne moremo obširneje baviti z razvojem kristijanske cerkve in njenih nauk. Toda že te zgodovinske resnice, kar smo jih navedli in ki jih priznavajo tudi jako odlični katoliški teologi — Schell, Müller, in tudi od »Slovenca« pohvaljeni Erhard — zadostujejo v dokaz, da je ves boj v cerkvi šel za zmago na jedni strani v verstvu, namreč mej Kristusovimi nauki ter arijskimi nazori in mej židovskimi in paganskimi nazori, na drugi strani pa mej Kristusovim »dajte cesarju, kar je cesarjevega« in mej rimsko imperialističnimi in židovsko teokracijskimi nazori. V tem boju je bil Kristus premagan in se je cerkev premenila v nositeljico židovsko hierokracijsko državo z višjim duhovnikom na čelu.

To je delo rimskih cesarjev, kajti resnica je, da je rimsko cerkev ustvaril cesar Teodozij in to iz čisto posvetnega namena. Samo zaradi discipline v državi je na mesto po naturi omejenega političnega principa postavil neomejeni religiozni princip. Posledica tega je bila, da se je prej omejena rimska državna ideja razširila v idejo univerzalnega imperija. Organizem je dala politika, nauk pa je dala cerkev in naravno je, da se je sčasom porodila popolna teokracija in da si je višji duhovnik del na glavo tujaro. Papeška tija ima danes tri obroke: ti pomenijo papežovo gospodstvo nad zemljo, nad nebom in peklom, dalje imperikalizem ne more segati!

Dogmatska stavba kristijanske cerkve je bila v najvažnejših vprašanjih do 14. stoletja izgotovljena. Kar je bilo v teh stoletjih in tudi še dolgo pozneje bojev mej papeži in mej raznimi vladarji, so bili v bistvu vsi boji zoper gospodstvo cerkve. Religija je stopila tako v ozadje in postala tako izključno sredstvo za vladanje, da se je veliki papež Gregor VII. prav resno togotil nad teologi, češ, da pisarji o naravi Boga in drugih takih nerazumljivih rečeh, mesto, da bi se posvetili kakemu koristnemu delu.

Končno in najjasnejše je formuliral cerkveni imperializem papež Bonifacij VIII. Že v buli »Ineffabilis« je zahteval brezpogojno svobodo cerkve — in brezpogojna svoboda je neomejena moč — a da so ponehali vsi dvomi, je izdal bullo »Unam sanctam«. S to bullo je definitivno zmagal klerikalizem v cerkvi. Bonifacij se je postavil na stališče, da more biti le jedna cerkev na svetu in ta more imeti le jedno glavo, potem jej gresta tudi oba meča, duhovni in posvetni meč. Kako popolnoma se je papeštvo umislilo v to idejo, da je poglavar cerkve gospodar vsega sveta, je spoznatlji že iz tega, da je papež z bullami od 4. maja 1493. »v imenu Boga« podaril vse razkrite in vse še nerazkrite dežele na zapadu!

Cerkev je branila svoje gospodstvo v duhovskih in posvetnih zadevah z vsemi silami in s tako nečloveško krutostjo, da spreleti človeka groza, kadar čita dotične dele zgodovine. Avse to ni pomagalo nič, cerkev je podlegla na celi črti, premagal jo je boljši genij človeštva. Cerkev je imela moč, da je tlačila vse ob tla, samo človeškega duha ni mogla vkovati v svoje sponse.

Človeški duh je razkril zakone narave in s tem podkopal temelje, na katerih stonice cerkvena teologija. Že sv. Avgustin je dejal: Če je svet okrogel in žive ljudje tudi na drugi strani sveta, potem sv. pismo ne govori resnice. Kaj bi bil svetl mož še le rekel, ko je znanost dognala, da je vsemirju še na milijone tacihi zemelj, kakor je naša!

Iznajdba papirja in tiska je človeškemu razumu pomagala do velikanske moči, do take, da preobrazuje ves svet. Človeški razum je spravil na dan iznajdbe, omenjamo le paro in elektriko, s katerimi so se predručali vsi življenjski pogoji človeštva. Omika se širi in nje luč sveti tudi že doli v nižave, kjer je doma še nevednost. V boju proti cerkvi so se premenile vse razmere. Zmagalo je načelo svobode tudi v verskih zadevah. Cele države so odpadle od katolicizma, a tudi v katoliških državah je cerkev prišla ob svoje nekdanje gospodstvo. V tem, da priznavajo katoliške države popolno ravnopravnost protestantov in katolikov, se najbolj zrcali, kakov strahovit poraz je katoliška cerkev učkala.

Stari cerkveni ideali so razbiti. S Prešernom lahko rečemo, da leže zdaj na tleh njeni stebri. Človeštvo je vsaj deloma osvobojeno iz cerkvenih spon in vsaj deloma postalo deležno luči življenja, a dela je še ogromno mnogo, in toliko nujnejšega, ker je cerkev danes bolj organizirana in bolj disciplinirana,

kakor kdaj poprej, ker jej je duhovščina tako udana, kakor nikdar doslej in ker ima boljše orožje kakor v prejšnjih časih.

Na vatikanskem koncilu je cerkev napovedala boj za ohranitev svojega gospodstva in danes je na delu po vsej Evropi, sosebno tudi pri nas Slovincih, kjer je še toliko ljudi, ki ne spoznavajo, da je boj proti klerikalizmu boj slovenstva proti tujstvu.

Sokolska slavnost v Idriji.

(Dalje.)

Prostorna pivarna, v kateri se je vršil komerz, bila je nakrat natlačeno polna Sokolov in narodnega občinstva. Zavladala je kmalu najprijetnejša zabava. Govore otvoril je brat starosta idrijskega Sokola, obžaluje posebno, da se dragi slovenski bratje niso mogli vsprejeti tako častno, kakor je bilo nameravano, zagotavljajoč jih, da so bila naša čutila tem pristrčnejša vsprejemu odličnih slovanskih gostov. Izmed obilice drugih govorov omenim naj le onega, ki ga je govoril starosta varaždinskega Sokola, br. dr. P. Magdič. Napival je v dolgem, navdušenem govoru vzajemnosti slovanski in sosebno hrvatsko-slovenski, ki je neomajna. Pevska zbora sl. čitalnice in delavskega bralnega društva zapela sta skupno pod sigurnim vodstvom pevovodje br. Šabeca več zelo lepih slovanskih možkih zborov. Nepopisno je bilo navdušenje, ko se je pela pesem »V boj!« in »Lepa naša domovina« in nič manje, ko je godba zasvirala našo narodno himno. »Naprej zastava...« Vsi navzoči peli so stoji to večnokrasno himno. Bili so to lepi trenutki narodne zavednosti in znak velike ljubezni med bratskima narodoma. Gostom se ni poznalo, da so imeli dolgo in naporno pot v Idrijo, kajti niso se mogli ločiti od prijetne zabave. Pozno je že bilo, ko se je jela prazniti dvorana, zapuščali so jo posetniki z nado, da jim bo drugi dan nebo vendar milostno in zaprlo na široko odprte zatvornice. Pa ta goreča želja bila jim je neizpolnjena, kajti nebo je bilo tudi v jutru oblačno in dež je lil zdaj pa zdaj silneje, pa zopet ponehaval. Sokoli so v gruči korakali nekako potrti po mestu, ki jim ni nudilo najlepše slike. Bolj neustrašeni podali so so k rovom, nekateri spustili so se tudi v jamo, kjer so si ogledali rudnik, ogledali si delavnico idrijskega moškega prebivalstva. Čudili so se, kako je možno bivati vedno v teh zdravju gotovo škodljivih rovih. Z vidnim zanimanjem sledili so opisanju različnih priprav, sosebno pa veliki sesalnici v Frančiškovem rovu. Tako je minevalo dopoldne v nedeljo brez onega navdušenja, ki bi moralo vladati ta dan. Iz te navidezne potrtosti vzbudila je vse brzojavka iz Godoviča, da tam vedrio Sokoli na potu v Idrijo. Vse se je čudilo neustrašenosti Sokolov in njihovi požrtvovalnosti.

Ker dež nikakor ni hotel prenehati, sklenil je odbor Sokola, da se vrši slovesno razvitje prapora v mestni dvorani, katero je gospod župan v ta namen blagohotno prepustil, in da se zbera vsa društva v šolski telovadnici. Ob 11. uri zbrala so se tu vsa že prejšnji dan došla društva, narodno ženstvo, domači »Sokol« in zastopniki domačih narodnih društev. Ob 11. uri in pol došla so še naslednja društva: Sokol v Ljubljani, Trstu, Zagorji, Postojni in Kranju. Bilo jih je v skupno do 80 v društvenih opravah. Uvrstila so se v določeni red in na to odkorakala vsa društva v mestno dvorano, kjer je najprvo pozdravil došla društva v imenu idrijskega Sokola starosta dr. Gruđen, v imenu mesta Idrije g. župan, v imenu narodnega ženstva pa gospica D. Lapajne, ki je izročila podstarosti ljubljanskega Sokola dr. VI. Ravnikarju lep šopek. Zadnji zahvalil se je na to za pristrčni vsprejem, povdarjal, da so društva rada prispela v Idrijo izraziti simpatije mlademu Sokolu-bratu in mestu Idriji. Vsi govorci izvali so navdušeno odobravanje in gromovite Na zdar klice! Za tem vršilo se je slovesno razvitje prapora. Slavnosten govor govoril je br. M. Rus v vznešenih besedah, povdarjajoč važnost sokolstva za vse narodno življenje, pomen svojega prapora za vsako društvo in končal z besedami: »Ti pa, brat zastavanoša, ki ti je izročil Sokol zastavo v varstvo, vzdigni jo, razvij jo v blagor domovine, v procvit naroda, v napredek sokolski ideji, v duševni in telesni razvoj Slovanstva! S pesnikom sklenem, ki pravi:

Nad nami se zastava vije,
pod njo pa naj priseza vsak:
za dom bo Sokol stal junak.

Na to so zapeli pevci pesem: Zastava že razvita je!... Po končani pesmi govorila je kumica, velerodna gospa županova Minka Lapajne in koncem govora pripela novemu praporu krassen trak z besedami: Za narod svoj, pravico in resnico. Nato je g. župan pojasnil pomen današnjega dneva v društveni zgodovini in važnost prapora za društvo. V imenu majhnih belo oblečenih deklic, katere je pripravila častita gospica učiteljica A. Lapajne vkljub zaprekam in za kar ji srčna hvala, spregovorila je gospica Pavla Lapajne in izročila gospe kumici lep šopek, da ga priveže na prapor v dokaz, da če-

ravno še mlade, vendar gojijo želje po svojih močeh delovati v korist ljubega našega naroda. Čimvečje bomo postajale, tem v večji meri se bomo pridruževale skupnemu narodnemu delu. Končala je z nado, da bi slovenska ženska mladina našla vsekdar pod mogočnimi peruti Sokola varno zavetje. S tem je bil obred razvitja končan. Po razvitju podala so se vsa društva v že omenjeno pivarno k banketu, na čelu korakal je idrijski Sokol s svojim novim praporom. Sprevod po mestu in defilovanje je moralo izostati radi slabega vremena.

Izpred sodišča.

V soboto so se vršile tudi sledeče zanimivejše obravnave deželne sodnije pod predsedstvom g. deželnosodnega svetnika Hauffena.

1. **Železniška nasreča.** Dne 18. prosinca se je zgodila na državnem kolodvoru v Spodnji Šiški nesreča. Premikač Anton Oblak je lovil vozove, katere je premikal premikač Kralj. V bližini je delal na nekem stoječem vozu delavec Uršič Jožef. Ne ve se, izakega vzroka — nakrat ne vjame Oblak voza tako, kakor bi bilo potrebno, rezervni voz z Uršičem dobi močen sunek, Uršič pade z voza in se težko poškoduje. Premikač Oblak se je imel za to včeraj zagovarjati. Njegov odvetnik dr. Tekavčič je naglašal posebno dejstvo, da se izvršuje na kolodvoru z 2 možmi delo, za katero so predpisani 4 možje. Krivda leži torej v prvi vrsti na dunajskem ravnateljstvu, ki noče vkljub raznim prošnjam odstraniti rak-rane železnice. Uslužbenec se pa zapira. Oblak je dobil mesec dni zapora s postom vsakih 14 dni.

2. **Kaj vse ljubezen st'ri...** 35letna posestnikova sestra Ivana Trošt na Orešju se je zaljubila. Zaljubila se je strastno v fantiča Štefana Božiča, starega komaj 23 let. Imela je tudi otroka z njim. Fant si je pa stvar premislil in zaljubljen Ivanko pustil. Pravzaprav jo je le pustiti poskusil, kajti ona se ga je držala z vsemi močmi. In ker vse ni nič pomagalo, ga je celo pred cerkvijo napadla in oklofotala. Končno je pa pričela žugati in pretiti, da ga bode končala, da mu bode očii izpraskala ali trebuch prerezala. Kazala je i v ta namen pripravljeno britev. Za to nevarno žuganje bode sedela mesec dni v ječi. To vse ljubezen st'ri...

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 28. julija.

— **Osebnosti.** Višjesodni svetnik v Gradcu. g. Anton vitez Karnitschnigg je imenovan dvornim svetnikom pri najvišjem sodišču, višjesodni svetnik gosp. dr. Josip vitez Scheuchenstuel pa podpredsednikom višjega sodišča v Gradcu. — Evidenčni geometer v Labinju v Istri g. Anton Grubišič je premeščen v Ljubljano.

— **„Gospodarska zveza“** je izgubila svojega »zaslužnega« predsednika. Dr. Šusteršič se je odpovedal. Prišel je do spoznanja, da se mora združna organizacija očistiti vsega nezdravega in neumestnega, ter vsled tega odstopil. »Slovenec« pravi, da je to nov dokaz dr. Šusteršičeve očetovske skrbi za združništvo. Lep oče, ki zapusti svojega otroka v velikih stiskah! Seveda se mnogo ugiba o vzrokih dr. Šusteršičevega odstopa. V obče prevladuje mnenje, da igra dr. Šusteršič vlogo podgane, ki prva zapusti potapljaajočo se ladjo. Čuje se pa še drugo mnenje: Da je vlada dala »Gospodarski zvezi« podporo s pogojem, da odstopi dr. Šusteršič, ker nima zaupanja do dosedanjega predsednika. In najbrž bo ta slednja verzija resnična in je dr. Šusteršič popolno pravilno povedal, da odstopi, ker se mora združna organizacija očistiti vsega nezdravega in neumestnega.

— **„Rimski klerikalizem“ in „Slovenec“.** Naš narod bije velik boj z rimskim klerikalizmom, in zato je potrebno, da spoznajo ljudje bistvo klerikalizma, njegov postanek in njegove cilje. V ta namen sem po najboljših virih sestavil razpravo o klerikalizmu, in »Slovenski Narod« je bil tako prijazen, da mi je odprl svoja predala. Uredništvo se je postavilo na stališče, da se morajo klerikalci navaditi, da se tudi pri nas Slovincih svobodno piše o veri in verskih zadevah. To dovoljujejo veljavni zakoni in če se omogoči posluževanje te pravice, je to res liberalno in dela »Slovenskemu Narodu« le čast. V dosedanjih člankih, ki so le uvod celi razpravi, sem se vere dotaknil le v toliko, kolikor je bilo potrebno, da se spo-

zna postane klerikalizma, da se spozna, kako in zakaj se je kristijanstvo oddaljevalo od Kristusa in zakaj je iz religije postala politična organizacija. Klerikalizem in vera se namreč ne dasta tako ločiti, kakor na pr. pri orehu jedro in lupina, nego sta tesneje združena, tako tesno, da se dandanes politični klerikalizem celo prodaja kot vera. Kako je do tega prišlo, to sem pojasnil v objavljenih člankih. »Slovenec« je zaradi tega zagnal velik hrup. V listku skuša vse, kar sem povedal, smešiti, dasi sem navedel samo zgodovinske, znane in tisočkrat dokazane resnice, v članku pa skuša kovati politične kapital iz te razprave. Postari klerikalni taktiki, katero je v »Liberalni veri« posebno dobro spoznati, je iz člankov iztrgal nekaj odstavkov in jih skuša po svoje fruktificirati. Ovreči to, kar je v mojih člankih povedano, še poskusil ni in to iz prirobnega razloga, ker ničesar ovreči ne more, ker so navedene same zgodovinske, davno dokazane resnice. Hotel je svojim pristašem podati le nekaj agitacijskih pripomočkov, pri tem pa pozabil, da napredni stranki s tako agitacijo sploh ne more več škodovati. Klerikalci so svoj smodnik že postrelili. Kot hujše brezverce in antikriste, kakor so nas že doslej popisovali ljudstvu, nas sploh ne morejo predstavljati. Pač pa imamo naprednjaki smodnika še dovolj in takega, da bo klerikalce spreletavala groza, če začnemo z njim streljati. Kar je bilo zapisano v dosedanjih člankih, se da primerjati prvim nežnim akordom. Zna pa priti vihar, ki bo lomil drevesa, podiral stolpe in pretresel vso slovensko domovino. »Slovenec« svetujemo, naj bo previden. Nam naprednjakom se ni ničesar bati, tem manj, ker imamo zavest, da kakor Janez Krstnik »gremo pred Gospodom in pripravljamo pot pravi Kristusovi veri.« — Pisatelj člankov »Rimski klerikalizem in še to in ono«.

— **Vitez reda podrte peči.** Ker Franceta Jakliča, »poslanca« po volji dr. Žlindre in po neumnosti njegovih volilcev, tako silno zanima o izvaji učiteljstva kranjskega okraja, če je bila sklenjena ista pri uradni konferenci ali pa ko so ga imeli tisti v glavi, ki so podpisali dotično izjavo, mu povedo tisti, ki so sprožili to izjavo, da se je vršilo podpisovanje med banketom, poprej pa je pred konferenco in po konferenci cirkulirala izjava, da se izreče mnenje, ali se priobči ali ne. V tolažbo vrlemu stanovskemu tovarišu bodi povedano, da so z navdušenjem podpisali vsi, in to celo gospice kolegije, katere se prav iskreno zahvaljuje »tovarišu« Jakliču za galantno sumničenje, da so ga imele v glavi! Jaklič meri izjavo inteligentnega učiteljstva z izjavami tistih zaostalih butcev, ki podpišejo smrtno obsodbo sebi, če jim diktira farož. Pa se moti. Želeli bi, da bi bil sam navzoč, da bi slišal ogorčenost učiteljstva nad počenjanjem katoliške bande »Žlindre«, pri kateri je tudi on igral in zaigral za nedoločen čas izboljšanje učiteljskega gmotnega stanja. Za skrb po imenih patentlažnivega uredništva povemo, da so na razpolago pri uredništvu »Učiteljskega Tovariša«. Tja se je poslal original. Pa ne vruga, da bi se potem tem »nezadovoljnejšem« povišale plače?! To nas skrbi zato, ker so sledeči nezadovoljni s svojo plačo, oziroma so pripravljani še kakšne odstotke dati za dobre katoliške namene. Učitelji: Levičnik, Stanonik, Kos, Pezdich, učiteljice: Krušič, Roos, Mlakar, A. Praprotnik, Petsche, ti niso hoteli podpisati iz vsega okraja, vsi drugi so podpisali. V radovljiškem okraju so sklenili jednako izjavo. Ergo — Jaklič in »Vampeh«!

»Znani«.

— **60 letnica trvdke bratov Eberl.** V proslavo tega dne je priredil pretečeno soboto šef imenovan trvdke svojim delavcem v Šiški društveno veselico, pri kateri je gospodar pogostil svoje delavce. Pri prihodu gospodarja je istega eden uslužbenec pozdravil ter povdarjal razvoj in procvit podjetja primerjaje, kakšno je bilo isto nekdanj in kakšno je sedaj. Šef se je ginjen zahvalil, izrekel delavcem zahvalo za sodelovanje ter napil cesarju kot zaščitniku dela, na kar so zapeli delavci cesarsko pesem. Slavnost se

je zaključila o polnoči s petjem nekaterih patrijotičnih pesmi, odigralo se je tudi nekaj komičnih priredb ter se sežgal umetniški ogenj.

— **Poroka.** Jutri se poroči gospod Avgust Belle, posestnik in trgovec na Uncu, z gospođ. Mici Jagodic, hčerko c. kr. deželno sodnega svetnika v Novem mestu. Poroka bo v kapiteljski cerkvi v Novem mestu. Cestitamo!

— **Župan medvodski pobožni** France Solšek je dobil danes pri okr. sodnji 24 ur zapora. Meseca maja je prišla k njemu neka žena po svojo hčer, ki je z doma ušla in pri županu stopila v službo. Župan je mater tega dekleta najprej ozmerjal in opsoval, potem jo pa iz hiše vrgel. Zdaj je pa sodnik vrgel župana — v luknjo.

— **Maturo na gimnaziji v Kranju** je delalo 26 abiturientev. Z odliko so napravili trije, petnajst abiturientov jo je napravilo z dobrim uspehom, sedem abiturientov, mej njimi dva ekster-nista, bo delalo na jesen ponavljalno skušnjo iz jednega predmeta, jeden je pa reprobiran za celo leto.

— **Fcm. pl. Beck,** šef generalnega štaba, odpeljal se je 26. t. m. iz Bleda, kjer se je mudil dalj časa, na Solnograško. — Isti dan pripeljal se je železniški minister dr. Wittek s Koroškega na Bled, kjer ostane nekaj časa v hotelu Mallner.

— **Darila lawn-tennis-turnirja na Bledu** so sedaj razstavljena v izložbi gosp. trgovca O. Wölflinga pri Loizini kopeli in splošno zelo ugajajo. Vsega skupaj bode 20 daril, v vrednosti 1500 kron; med temi bo krasen briljant prstan, srebrna puntsch bowle, istotaki vinski vrč, majolika-vaze, zlata ženska ogledala z omajlom, srebrni tintnik itd. Udeležba pri teh igrah, ki se, kakor že povedano, prične 7. avgusta t. l. in se nadaljujejo potem sledeče dni, bo gotovo precejšnja, ker se prijavljajo igralci iz raznih krajev. Tudi iz slovenskih krogov se podpira priredba gmotno, in le želeči je, da se tudi tekmovanja udeleže ti krogi, posebno iz Ljubljane in prav posebno pri igrah v damskih oddelkih.

— **Delo v Bohinjskem predoru** dobro napreduje in je geološka formacija še vedno prav ugodna in od začetka sem malo izpremenjena. Na bohinjski strani so že precej nad 1 klm, na goriški pa čez 600 m daleč v zemlji. Toplota v rovih je normalna, ker niso plasti nad njimi zelo visoke in se pridno prezračuje. Upa se, da bode torej progja Jesenice-Gorica-Trst do določenega časa, t. j. po 1. oktobra 1905. l. gotova in se ta dan izroči že prometu.

— **Na premož bode raziskavali** plasti v Bohinjski Bistrici, in sicer z ročnim vrtanjem v globočino 200 m. Geološka mnenja so sicer različna, želeči pa bi bilo dobrega vsepa.

— **S krškega strelišča.** Velike strelne vaje, pri katerih se je zajedno streljalo iz 28 topov, so bile 23. in 25. julija. Pri teh vajah sta bila navzoča divizionar Chavane in brigadir Zavodsky. Še večji strelni vaji bodeta dne 8. in 10. avgusta. Pri teh se bodo vdeležili art. regimenti št. 3, 8, 9, in poskusna baterija z novimi topovi; zajedno se bode streljalo iz 54 topov. Najbrž bode navzoč tudi korni poveljnik fcm. Succovaty.

— **Utonil** je v soboto popoldne pri kopanju v Pivki, neki vojak 27. pešpolka, kralj Belgijcev, ki je sedaj na vajah v Postojni.

— **Dve celjski nemški veličini — padli.** To sta za celjske Nemce dve muhi na en mah! V soboto se je raznesla iz Celja vest, da je župan Gustav Stiger odstopil. Pravega vzroka se ne pove. Istočasno pa je naznanila tudi graška odvetniška zbornica, da je disciplinarni svet odstavil odvetnika dr. Janeza Stepischnegga od odvetništva za dobo enega leta, začeni s 1. avgustom 1902. Prvi sedi na mehkeem kupčku, toda Stepischnegg na — golih tleh. Rekriminacije bi se dale o obeh pisati, ako bi ne bila moža — preneznatna.

— **Samomor.** Včeraj popoldne se je zastupila gospa T. K. Pripeljala se je s svojim soprogom stariše obiskat. Ko je bila v sobi, je rekla soprogu, da naj gre iskat solnčnik, ki ga je pozabila v vozu. Mož jo je res ubogal, a ko je prišel nazaj, je ležala gospa v sobi nezavestna. Popila

je bila neko strupeno tekočino. Govori se, da se je hotela na vsak način usmrtiti. Imela je pri sebi tudi nabasan samokres, da bi ga rabila, ako bi je strup ne bil usmrtil. Vzrok samomora so rodbinske razmere.

— **Posrečilo se mu je.** Ivan Borštinar iz Vrhovelj pri Kamniku je pri goljufal doma 800 K in se z njimi odpeljal v Ameriko. O tem je bila dne 25. t. m. obveščena mestna policija v namen, da ga prime, toda ker ni bilo osebnega popisa, se je isti dan odpeljal, ne da bi se ga dobilo. Pač pa se je konstatiralo po odhodu vlaka, da se je Borštinar odpeljal in se o tem tudi obvestilo c. kr. orožništvo v Trbižu. Ker je pa brzojav tudi v Trbiž prepozno odšel, jo je Borštinar srečno odkuril.

— **Nesreče.** 33letnega delavca delavca Ivana Grudna iz Jesenic je v tovarni udaril po čelu tovariš in ga težko telesno poškodoval. Prepeljali so ga v deželno bolnico. — V Peterčevi gostilni na Dunajski cesti je včeraj padel hlapec Fran Černe na steklenico, si prerezal uho in se tako udaril na sence, da so ga nezvestnega prepeljali v deželno bolnico. Nekemu tam navzočemu gostu, ki je videl nezgodo, je vsled tega prišlo slabo in je padel v omedlevalo.

— **Tatvine.** Zidarju Francu Kokilju so bile dne 26. t. m. ponoči ukradene 12 K vredne hlače. Tat je aretovan. G. Frančiški Pust je istega dne ukradla neka neznana ženska 8 K vreden namizni prt. — Francetu Korošču stanujočemu na Dunajski cesti št. 9, je v soboto zvečer neznan tat ukradel nove hlače in telovnik. Prišel je v sobo iz ulice pri odprtem oknu. Oboje je prodal starinarju.

— **Pes ugriznil.** Včeraj je ugriznil neki pes Ludovika Reselna, 36 let starega ključarja v Spodnji Šiški v spodnjo ustnico in brado. Pes je hotel popasti Reselnovega otroka, ko je pa ta vzdignil otroka, ga je pes popadel za brado ter ga težko poškodoval. Resel je v bolnici.

— **Lep sulec.** V soboto so našli na selu v Ljubljani 1 m 10 cm dolgega sulca. Sulec je bil ustreljen ali zaboden, ki pa je bil še ušel in pozneje poginil. Imel je na hrbtu za oreh široko luknjo. Pravijo, da je v Ljubljani malo takih.

— **V Ameriko.** Včeraj se je odpeljalo iz južnega kolodvora 45 oseb v Ameriko.

— **Zgubila** je dne 27. t. m. E. L. denarnico s 7 K 50 v., uradnik A. B. pa denarnico s 24 K.

— **Našel** je Ivan Vreček denarnico, v kateri je bila manjša svota denarja.

— **Najnovejše novice.** Huda nevihta s točo in vrtinci je razsajala okoli Kolina pretečeni petek. Porušila je več hiš in skednjev, podrla dimnike s tovarom. Ubiti sta tudi dve osebi, mnogo pa je ranjenih. — Varuh — poneverjalec. Blagajniški stražar v berolinski pomoreki trgovini. Wagner je poneveril nad 55 000 mark. Okoli 54 000 mark je zakopal v zemljo ter so jih zopet našli. — Potres v Indiji. Na otokih Ormuz, Kišm i. dr. pri arabskem zalivu traja potres od 9. t. m. ter se vsak dan vsaj enkrat ponovi. Enakoimeni glavni mesti imenovanih dveh otokov so v razvalinah. Prebivalstvo je zbežalo na morsko obrežje ter leži na pesku. — Podmorski vulkan. Na otoku Fayal v azorski skupini je izbruhnil novi vulkan. Med močnim gromenjem je metal cele goreče skale iz morja. — Kolera in kuga. V Kairu je bilo v soboto zopet prijavljenih 118 slučajev kolere. V Bukareštu je zbolela že druga oseba za kugo. Vsled tega se je uvedla kvarantena za prihode iz Odese, a luki Constanza in Mangalija sta se zaprli. — Nova iznajdba. Pri avstrijskem patentnem uradu je prijavil Hrvat M. D. Cvetković svojo iznajdbo. To je napol čoln napol zrakov, ki bo teklo po morski gladini s tako neznanako naglico, da bo mogoče v 48 urah priti okoli sveta. — Samomor 8letnega dečka. V Wöllersdorfu pri dunajskem Novem mestu je skočil v vodo 8letni sin premožnega posestnika Kaindra iz strahu pred očetovo kaznijo.

— **Stolp sv. Marka** se sežida iznova, dasi se je izreklo mnogo umetnikov in pisateljev ter raznih odličnjakov proti temu. Načrti so že razstavljeni. Novi stolp se sežida tekom 5 let ter bo veljal okoli 3 milijone lir. Polovica je že zbrana.

Društva.

— **Pevskega društva „Ljubljana“** izlet v Škofjo Loko se je obnesel v nedeljo, dne 27. t. m. nad vse pričakovano

dobro, tako v moralnem kakor tudi v finančialnem oziru. Poleg tamošnjega udeležilo se je izleta oziroma koncerta jako črtno število občinstva iz Ljubljane in Kranja, za kar mu bodi tem potom izrečena od strani društva najlepša zahvala. Nadalje veže odbor društva prijetna dolžnost, zahvaliti se slavni škofjeloski čitalnici za agitacijo, posebno hvalo pa izreka odbor tamošnjemu učitelju gosp. Josipu Svetliču, ki je z veliko požrtvovalnostjo vodil akcijo za prireditve koncerta v Škofji Loki. Ob marljivem sviranju ljubljanske društvene godbe in preciznem proizvajanju pevskega zborov, se je vršil priljubljeni cariadoli corso in šaljivi bazar, koji je provzročil med občinstvom veliko smeha. V prostornem salonu se je vršil obenem ples, kjer je marljivo rajala mladina. Postrežba gospe gostilničarke bila je točna in rečna, torej nad vse pohvalna.

— **Streliški klub „Triglav“** ima jutri v torek svoj sestanek v go-silni »pri ribiču«. Sklicuje: Evzebija.

Telefonska in brzojavna poročila.

Trst 28. julija. Štrajk kavarniških pomočnikov se nadaljuje. Več štrajkujočih je bilo včeraj in danes aretiranih.

Dunaj 28. julija. Oficijozna „Montagsrevue“ pravi, da kronski svet v Ischlu ni bil tako brez uspeha, kakor ga slikajo drugi listi. Razmerje mej vladama se je zboljšalo. Vsa nasprotja se sicer ne dajo kar hipoma poravnati, ali resnica je, da napreduje sporazumevanje glede obstoječih diferenc.

Praga 28. julija. „Nar. Listy“ pravijo, da se je v Ischlu razpravljalo o zopetnem uvedanju češkega notranjega uradnega jezika, da bi Čehi nagodbe ne obstruirali.

Rim 23. julija. Kralj pride dne 27. avgusta v Berlin in ostane tam štiri dni.

Pariz 28. julija. Klerikalci so na „Place de la Concorde“ uprizorili manifestacijo proti vladi. Vzlic vsemu policijskemu odporu se je med klerikalce urinilo nekaj sto socialistov in radikalcev. Prišlo je do velikanskega pretepa. Sedemdeset oseb je bilo aretiranih, 30 ranjenih.

Poslano.*

Visokemu c. kr. dež. šolskemu svetu v Ljubljani.

V svojih poslanih z dne 21. in 26. t. m. v »Gorenjcu« sem prvič prosil in drugič zahteval, da mi vodstvo ljudske deške šole v Kranju pojasni, zakaj moj pastork Vinko Sirc ni dobil šolskega naznanila, kakor zahteva zakon. Ker pa gosp. vodja Janez Pezdich, član c. kr. dež. šolskega sveta, ne smatra vredno, obvestiti pravočasno stariše, oziroma njih namestnike, usojam si visoki c. kr. deželni šolski svet vpračati: ali za gosp. Janeza Pezdicha, člana c. kr. deželnega šolskega sveta ne veljaio sedaj obstoječi šolski zakoni in na kak način bi prišel do šolskega naznanila svojega pastorka.

Albin Rant,
trgovec v Kranju.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon. (1781)

Izjava.*

Med člane tovarne sodavice raznašajo neke, podjetju zelo škodoželjne osebe razne neosnovane vesti, kakor: da se naj člani varujejo pravočasno gotove škode, ker ima podjetje obrog 10.000 kron izgube, da pride isto gotovo v konkurz itd.

Vsled teh občnih govoric načelnistvo izjavlja, da so računске knjige vsakemu članu vedno na razpolago, da se isti lahko sam prepriča o zadružnem stanju, katero je mnogo boljše, kakor je to načelnistvo v teku kratkega delovanja pričakovalo.

V korist podjetja opozarja načelnistvo člane in odjemalce, da takoj naznanijo pismeno ali ustmeno osebe, katere imajo namen s podlim obrekovanjem podjetju škodovati, da se lahko proti dotičnikom sodnijsko postopa.

Za tovarno sodavice, registr. zadruga z omejenim poročtvom v Ljubljani:

Josip Maček,
načelnik.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon. (1774)

Borzna poročila.

Dunajska borza

dné 28. julija 1902.

Skupni državni dolg v notah	101-88
Skupni državni dolg v srebru	101-85
Avstrijska zlata renta	121-70
Avstrijska krona renta 4%	99-80
Ogrska zlata renta 4%	121-30
Ogrska krona renta 4%	97-90
Avstro-ogrski bančni delnice	1597-
Kreditne delnice	878-
London vista	239-87 1/2
Nemški državni bankovci za 100 mark	117-
80 mark	23-40
20 frankov	19-05
Italijanski bankovci	94-
C. kr. cekini	11-26

Žitne cene v Budimpešti

dné 28. julija 1902.

Termin.					
Pšenica za oktober	50	kg	K	6	70
" " april	50	"	"	7	03
Rž " oktober	50	"	"	5	80
Koruzza " avgust	50	"	"	4	70
" " maj 1903	50	"	"	4	81
Oves " oktober	50	"	"	5	30

Efektiv.

15 vinarjev ceneje.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 24. julija: Helena Primc, posestnikova hči, 21 let, Radeckega cesta št. 11, jetika. — Hermina Gruntar, sprevednikova hči, 5 mes., Vodovodna cesta št. 24, katar.
Dne 25. julija: Elizabeta Pirnat, jermenarjeva žena, 69 let, Rimska cesta št. 14, pljučnica. V deželni bolnici.
Dne 23. julija: Ivan Blaž, gostač, 71 let, rak. V vojaški bolnici.
Dne 21. julija: Peter Kitt, c. kr. pešec, 23 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 506-2 m. Srednji srčni tlak 758-0 mm.

Julij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padavina v mm.
26.	9. zvečer	737-4	19-8	brezvetr.	jasno	0-6 mm.
27.	7. zjutraj	737-6	15-9	sl. vzvzh.	megla	
	2. popol.	736-2	28-2	p. m. jzah.	jasno	
28.	9. zvečer	735-6	21-2	sl. jvzhod	jasno	
	7. zjutraj	736-2	18-7	brezvetr.	sk. oblač.	19-1 mm.
	2. popol.	739-6	16-5	sr. svzhod	oblačno	

Srednja temperatura sobote in nedelje 19° in 21-8°, normale: 19-9° in 19-9°. Danes ob 1.—1 1/4 ure popoldne nevihta.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja o priliki izgube mojega soproga, gospoda

Franc Lamovc-a

trgovca črevljarskega blaga

izrekam vsem mnogobrojnim udeležnikom pogreba najpriskrnejšo zahvalo za lučjoča

Marlja Lamovc.

Izšla je brošura:

Obstrukcija v deželnem zboru

ter se dobiva

v „Narodni tiskarni“ v Ljubljani.

Cena 30 vin., po pošti 34 vin., 100 komadov 10 kron.

Spretni potovalci

ki morejo položiti kavcijo, nemškega in slovenskega jezika večji, **dobé stalno službo.**

Ponudbe pod „S. 100“ na upravnishvo „Slov. Naroda.“ (1727-3)

Poštenega učenca

z dežele sprejme trgovina z mešanim blagom v Ljubljani.

Ponudbe sprejema **O. Schmidt, Krakovski nasip.** (1739-3)

Št. 5150.

Razpis učiteljske službe.

Na petrazredni deški ljudski šoli s pravico javnosti v Trstu se razpisuje

služba učitelja

s 1280 kron letne plače in 240 K stanarine.

Postavno opremljene prošnje naj se do 10. avgusta t. l. dološljejo podpisaneu vodstvu.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, 13. julija 1902.

Blag. gosp.

Gabriel Piccoli,

lekar

dvorni založnik Nj. svet.

papeža Leona XIII.

v Ljubljani.

Potrpujem prejem ste-

klenic Vaše tinkture za

želodec, katero morem

najbolje vsakomur pri-

poročati, kajti rabim jo

že od leta 1878. in zmiraj

mi je kot izbornu učin-

kujoče zdravilo služila

pri želodčnih in črevesnih

bolezni.

Krmin, 13. maja 1897.

Miroslav Leitner

c. kr. davčni blagajnik

Z uporabo Vaše izborne tinkture za želodec sem rešen skoro dve leti trajajoče želodčne bolezni ter sem popolnoma ozdravel, kar z lahko vestjo potrjujem in to tinkturo le priporočam vsem, ki trpe na želodčni bolezni.

Strasoldo (Primorsko), 6. marca 1893.

1507-3 a Karol grof Strasoldo.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljavna od dne 1. junija 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane j. s. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči obojni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno; čez Selsthal v Ansees, Solnograd, čez Klein-Reifing v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 7. uri 5 m s jutraj obojni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selsthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifing v Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipako; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne obojni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selsthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezern, Inomost, Bregenc, Curih, Geneve, Paris; čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipako, na Dunaj čez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 m popoldne v Podnart-Kropo. Ob 10. uri po noči obojni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, (Ljubljana-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda). — **Proga v Novomestu in v Kočevju.** Obojni vlaki: Ob 7. uri 17 m s jutraj v Novomesto, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 08 m s zvečer v Novomesto, Kočevje. — **Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 3. uri 25 m s jutraj obojni vlak z Dunaja čez Amstetten in Monakovo, (Monakovo-Ljubljana direktni vozovi I. in II. razreda), Inomosta, Franzensfeste, Solnograda, Lince, Steyra, Ansees, Ljubna, Celovca, Beljaka. Ob 7. uri 12 m s jutraj obojni vlak v Trbiž. — Ob 11. uri 16 m dopoldne obojni vlak z Dunaja čez Amstetten, iz Lipske, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planja, Budejovice, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezern, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne obojni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selsthsia, Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 38 m s zvečer iz Podnart-Kropo. — Ob 8. uri 51 m s zvečer obojni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planja, Budejovice, Lince, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selsthal iz Inomosta. **Proga iz Novoga mesta in Kočevja.** Obojni vlaki: Ob 8. uri in 44 m s jutraj, iz Novoga mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže Toplice, Novoga mesta, Kočevja in ob 8. uri 30 m s zvečer, istotako. — **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Mešani vlaki: Ob 1. uri 28 m s jutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 8. uri 30 m in ob 10. uri 25 m s zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Mešani vlaki: Ob 5. uri 49 m s jutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 8. uri 10 m in ob 9. uri 55 m s zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — Srednjeevropski čas je krajevemu času v Ljubljani za 2 minute spredi. (1517)

Prva moravska tovarna za vodovode in sesalke

Ant. Kunz-a

c. kr. dvornega zalagatelja

v Mor. Granicah (Mähr. Weisskirchen) na Moravskem.

Največji in najstarejši slovanski zavod v državi za dobivanje vode.

Samodelni vodovodi

ki iz globoko ležečih in oddaljenih izvirov popolnoma samodelno, nepretrgoma vodo dobivajo na poljubne višave v mesta, vasi, graščine, gospodarska posestva itd. Edino pravilna konstrukcija tehniške dovršenosti. 3 (1459-5)

Več sto zahvalnih izpričeval se dološlje na zahtevanje.

Prospekti gratis in franko.

Starorenomirana, dobro uvedena en-gros trgovina z vinom in žganimi opojninami **išče ob takojšnjem sprejemu** (1737-3)

potovalca

za Hrvatsko, Slavonijo in Bosno, pa tudi za Kranjsko, Štajersko in Primorsko. — Ponudniki morajo popolnoma in vsestranski poznati krog odjemalcev in vse poslovanje v tej branši. — Ponudbe morajo biti opremljene s spričevali, svedočbami o dosedanjem uspešnem delovanju, zahtevki radi plače in drugimi pogoji, ter naj se pošiljajo pod šifro „en-gros trgovina z vinom“ na upravnishvo „Slov. Naroda“.

Abiturijent

želi primernega mesta kot pisar, instruktor ali podobno. (1779-1)

Naslov pove upravnishvo „Slov. Nar.“.

Več kuharic

s stalno službo in tudi za pripomoč za mesto in deželo se išče za takojšen nastop.

Vpraša se v oskrbovalnici služeb **Th. Novotný.** (1780-1)

Učenca

(1773-1) iz dobre hiše sprejme

Štefan Lapajne v Idriji, špecerijska in delikatesna trgovina.

Pevsko in glasbeno društvo v Gorici razpisuje (1775-1)

mesto pevovodje

učitelja glasovirja in gosli.

Ponudbe s priloženimi spričevali do **15. avgusta** na društveno vodstvo.

Gostilna „pri zlati ribi“.

Vsak dan sveži raki.

S spoštovanjem

(1629-6) **Fran Rozman,** gostilničar.

Pozor!

V kratkem izide knjižica

Cerkvene pristojbine

(štolnina)

za Kranjsko, Štajersko in Koroško.

Drugi tatis. (1777)

Naročila sprejema že sedaj Rok Drogenik, Ljubljana, Poljanska cesta št. 60.

Vničujte muhe

najnevarnejše prenašalke bolezenskih in kužnih tvarin. (415-134)

Najboljše sredstvo je ameriški

Tanglefoot

ki se dobi v vsaki boljši prodajalnici po 5 kr. pola.

Fran Mlaker

Metka Mlaker rojena Horošec

poročena.

(1772)

Idrija.

Žled.

Zopetna otvoritev trgovine.

Trgovina z manufakturnim blagom

Friderika Hodscharja

tukaj na Sv. Petra cesti št. 4

„pri Amerikancu“

je zopet otvorjena.